

Підгірна В.Н., Арич М.І.

Буковинська державна фінансова академія, Україна

Сучасний стан українсько-румунського економічного співробітництва

Розвиток ринкових відносин в Європі вимагає від її членів співпраці у всіх галузях економіки, незалежно від економічного потенціалу країни. Україна і Румунія, як держави сусіди, мають багато та взаємовигідних варіантів розвитку двосторонніх відносин. Тому українсько-румунське економічне співробітництво треба розглядати з позицій стратегічного значення, а дослідження цих процесів є обов'язковим, щоб зрозуміти дійсний стан справ та накреслити оптимальні варіанти подальшого розвитку.

Питанню українсько-румунських взаємовідносин приділяли увагу вітчизняні та іноземні фахівці, вчені і практики, це зокрема Блонська О.Л., Гончаров В.М., Гакман С.М., Дорофієнко В.В., Саморукова А.Н., та інші.

Нормативно-правову базу співпраці України та Румунії в економічній сфері складають більш як 10 міждержавних угод з економічних питань, котрі вже укладено між двома державами.

Відповідно до положень Договору про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією, укладеного 2 червня 1997 р. у м. Констанца, Генеральне консульство України в Сучаві приділяє постійну увагу питанням надання необхідної консульсько-дипломатичної допомоги та сприяння українсько-румунському транскордонному та міжрегіональному співробітництву, яке представлене діяльності Карпатського єврорегіону та єврорегіону „Верхній Прут”[1].

За даними Міністерства малих та середніх підприємств, торгівлі та ділового середовища Румунії станом на 31.12.2008 р. загальний обсяг товарообігу між Україною та Румунією становив 1 991,7 млн. дол. США, з

якого експорт - 771,55 млн. дол., імпорт – 1 220,16 млн. дол., позитивне сальдо на користь Румунії становить 448,61 млн. дол. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року в цілому товарообіг збільшився на 30,47%, з якого експорт зменшився на 1,71 %, а імпорт збільшився на 64,55% [4].

Суттєве зростання обсягів румунського експорту спостерігалось у галузях автомобілебудування, високоякісних нафтопродуктів, машин та обладнання, матеріалів для меблевої промисловості. Проте у зв'язку із загостренням економічної ситуації в Румунії та суттєвим зменшенням обсягів виробництва автомобілів, а також враховуючи, що протягом останніх років однією з базових позицій у румунському експорті до України була продукція автомобілебудування, вже у січні поточного року відстежується суттєвий спад обсягів румунського експорту до України. Незважаючи на це, зменшення обсягів українського експорту до Румунії є більш повільним, ніж румунського до України, що зумовлено в першу чергу наявністю в експортних товарних позиціях України сировинних ресурсів. Це дозволило відновити у 2008 році сприятливий для України торговельний баланс.

Основними статтями українського експорту до Румунії за 2008 рік були: хімічні товари, напівфабрикати із заліза та нелегованої сталі, стальной прокат, злитки з лекованої сталі, залізна руда та залізорудні концентрати, феросплави тощо. Суттєве зростання обсягів румунського експорту спостерігалось у галузях автомобілебудування, високоякісних нафтопродуктів, машин та обладнання, матеріалів для меблевої промисловості [1].

Негативною тенденцією в українському експорті до Румунії після її вступу до ЄС є різке скорочення кількості товарних позицій експорту, які, як правило, були позиціями малого та середнього бізнесу. Це пов'язано далеко не в останню чергу з відсутністю належної бази та роботами з впровадження відповідних стандартів якості, які вимагає ЄС, а також відомими труднощами з поверненням ПДВ.

З іншого боку, за рядом позицій українським експортерам вдалося істотно закріпитись на ринку Румунії. Так, за 2008 р. істотно збільшені обсяги експорту

до Румунії у порівнянні з аналогічним періодом минулого року продуктів харчування (у 4,5 разів), пластичних мас (у 1,8 рази), текстильних матеріалів (у 2,6 разів), взуття (у 2,5 рази), виробів зі скла, кераміки (2,1 рази). Варто відмітити початок істотних поставок з України до Румунії електричних машин та обладнання [2].

За даними Національного Інституту статистики Румунії, станом на 31.12.2008 року в Румунії зареєстровано 356 спільних українсько-румунських підприємств, вартість українських інвестицій становить 9,75 млн. дол. США.

Порівнюючи економічний розвиток досліджуваних країн за 2008 рік варто зазначити основні макропоказники. Рівень інфляції у 2008 р в Україні досяг позначки 8,2%(в Румунії - 6,4%); Кількість зареєстрованих безробітних - 584,4 (403,4) тис. осіб; обсяг експорту товарів -40541,3 (48613,6) млн.дол.США; Обсяг імпорту - 46672,9(82134,4) млн.дол. США; зовнішній борг – 103,2 (74,9) млрд. дол.США; загальний обсяг золотовалютних резервів -31,5 млрд.дол.США (28,3 млрд. євро, з них: валюта – 26,2 млрд. євро, золото – 2,1 млрд. євро (103,7 тон) [3].

Розширюючи новий формат співпраці успішно завершено та діють декілька проектів ТАСІС між Україною та Румунією, що заклали нові принципи екологічно безпечного розвитку водокористування, лісо-деревообробного комплексу та енергокористування в регіонах. До підвалин першого тристороннього проекту “ЕСОРКОРІТ” разом із сучасними консальтінгово-аудитними інструментами програми ЦМЮ / ЦМЕР “Сіеапег Ргосіасіоп” закладено гармонізовані з принципами екологізованого управління нові українські напрацювання у сфері управління поведженням з відходами, які прийнято як міждержавні ГОСТ усіма країнами СНД.

Водночас за програмою РНАКЕ-Сіео з румунського боку завершуються спільні з українською та молдовською сторонами проекти з питань моніторингу та збереження біорізноманіття у басейнах Серету і Прута.

Однак існуючий стан координації транскордонних програм ЄС ТАСІС РНАКЕ істотно ускладнює реальне співробітництво сторін. За українською

ініціативою Конференції з транскордонного співробітництва, проведені Радою Європи, рекомендували Європейській Комісії створити кращі умови для такої співпраці між регіонами країн Центрально-Східної Європи і СНД. За попереднім узгодженням усіх зацікавлених сторін на найближчий конкурс програми TACIS PHARE із транскордонного співробітництва підготовлено перші пілотні проекти, що нададуть усім учасникам єврорегіону нові можливості для спільної роботи.

Ще однією необхідною умовою успішної розбудови єврорегіонального співробітництва є впорядкування відносин партнерства по проектах як з конкретними регіональними одиницями в країнах ЄС, так і в стосунках з відповідними міжнародними структурами.

Досвід багатьох проектів та програм співробітництва з ЄС довів істотні переваги довготермінових відносин у порівнянні з поширеною системою “партнери на один проект”.

Таким чином для існуючих реалій створення Україною системи спільних Єврорегіонів з країнами ЦСЄ і СНД існує достатньо широке коло можливостей ефективного використання цієї малої форми субрегіонального інтегрування до Європи.

Основні проблемні питання між Україною і Румунією можна умовно поділити на такі групи: - питання демаркації державного кордону між країнами; - становище національних меншин в обох країнах; - питання економічної співпраці.

Геополітичне становище України та Румунії, історичні зв'язки, співробітництво в багатьох міжнародних організаціях мають сприяти не лише зміцненню економічних і політичних відносин, але й спонукати обидві країни до пошуків нового виміру співробітництва як на регіональному, так і на міжнародному рівнях.

Вступ Румунії до ЄС з 1 січня 2007 року, та набуття членства Україною у Світовій організації торгівлі відкрив нові можливості переймання досвіду співпраці, зокрема у сфері торговельно-економічного співробітництва[3]. Адже

потенціал українсько-румунського співробітництва є значним: від співробітництва у сфері євроатлантичної інтеграції до формування спільноти безпеки в регіоні Північного Причорномор'я. Крім того, 18 лютого 2009 року ратифіковано угоду Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про економічне, промислове, наукове та технічне співробітництво.

Хотілось зазначити, інтерес до послідовної підтримки та висхідного розвитку українсько-румунського діалогу засвідчується невичерпними історичними культурними та духовними зв'язками. Схожість стратегічних орієнтирів складають підґрунтя розбудови і зміцнення двосторонніх відносин між Україною і Румунією.

Організація транскордонного співробітництва повинна здійснюватись в три етапи:

- перший - вибір територій і регіонів;
- другий - трансформація існуючих і формування нових територіально-виробничих структур і економічно повноправних суб'єктів господарювання на основі узгодження інтересів сторін;
- третій - співробітництво або економічна інтеграція.

Розвиток та удосконалення потенціалу геостратегічного, торговельно-економічного, людського і культурного українсько-румунського конструктивного та добросусідського співробітництва є фундаментальним чинником забезпечення та зміцнення стабільності, безпеки та співпраці у Європі, на основі європейських демократичних цінностей.

Література

1. Томарева В.В. Проблеми та перспективи реалізації політики зовнішньої експансії українських підприємств // Держава і регіони.-2009.-№3.-С.180-184.
2. Прушківська Е.В., Кельдер Т.Л. Основні тенденції української економіки на шляху євроінтеграції України // Держава і регіони.-2009.-№1.-С.175-179.
3. www.stat.gov.ua - Державний комітет статистики України.
4. www.me.gov.ua – Міністерство економіки України.